

2019 bød både på forventelig konkursrekord og uventet fjerde kvartal

Ganske som forventet blev 2019 endnu et rekordår for konkurser. 8.474 virksomheder gik konkurs i 2019, hvilket er 18 procent flere end i 2018. Den gode nyhed er dog, at de fleste af dem er virksomheder uden økonomisk aktivitet – såkaldte nulvirksomheder, og således har de ingen nævneværdig betydning for eksempelvis beskæftigelsen. Året slutter dog med et bekymrende fjerde kvartal med usædvanligt mange konkurser i aktive virksomheder. Et niveau, der ikke er set siden tredje kvartal 2010.

Historien har vi fortalt før – konkurstallet var i mange år en god konjunkturindikator, men de senere år har det rene konkurstal været et yderst tvivlsomt pejlemærke for landets økonomiske tilstand. For at få det reelle konkursniveau, er man nødt til at tage opdele konkurstallet og skille de såkaldte nulvirksomheder fra. Det kommer vi tilbage til.

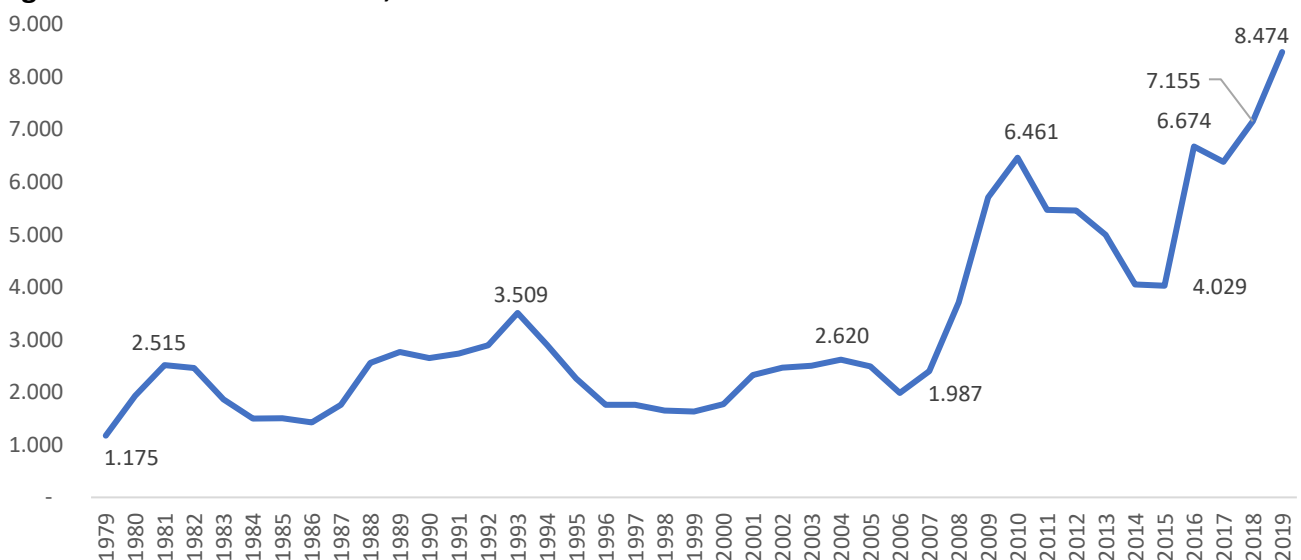
Forstå udviklingen:

Vil man vide mere om konkurstallet og dets korrelation med samfundsøkonomien gennem tiden, kan man læse eStatistik's konkursanalyse fra 2019, der byder på en historisk gennemgang:

<https://estatistik.dk/nyheder/inaktive-virksomheder-banker-konkurstallet-i-rekord/>

Lad os først kigge på udviklingen i konkurstallet, som den tager sig ud. I 2019 var der atter et rekordhøjt antal konkurser i Danmark. 8.474 virksomheder gik konkurs. Det er 1.319 flere end i 2018, hvilket svarer til en vækst på 18 procent. Dermed fortsætter konkurstallets himmelflugt, og på bare fire år er antallet af konkurser mere end fordoblet. I 2015, hvor himmelflugten begyndte, var der 4.029 konkurser. Det er samtidig mere end syv gange så mange, som for 40 år siden, hvor konkursstatistikken for første gang så dagens lys, jf. Figur 1.

Figur 1. Konkurser i Danmark, 1979-2019

Kilde: Danmarks Statistiks konkursstatistik konk9 og konk3. Beregninger foretaget af eStatistik.dk

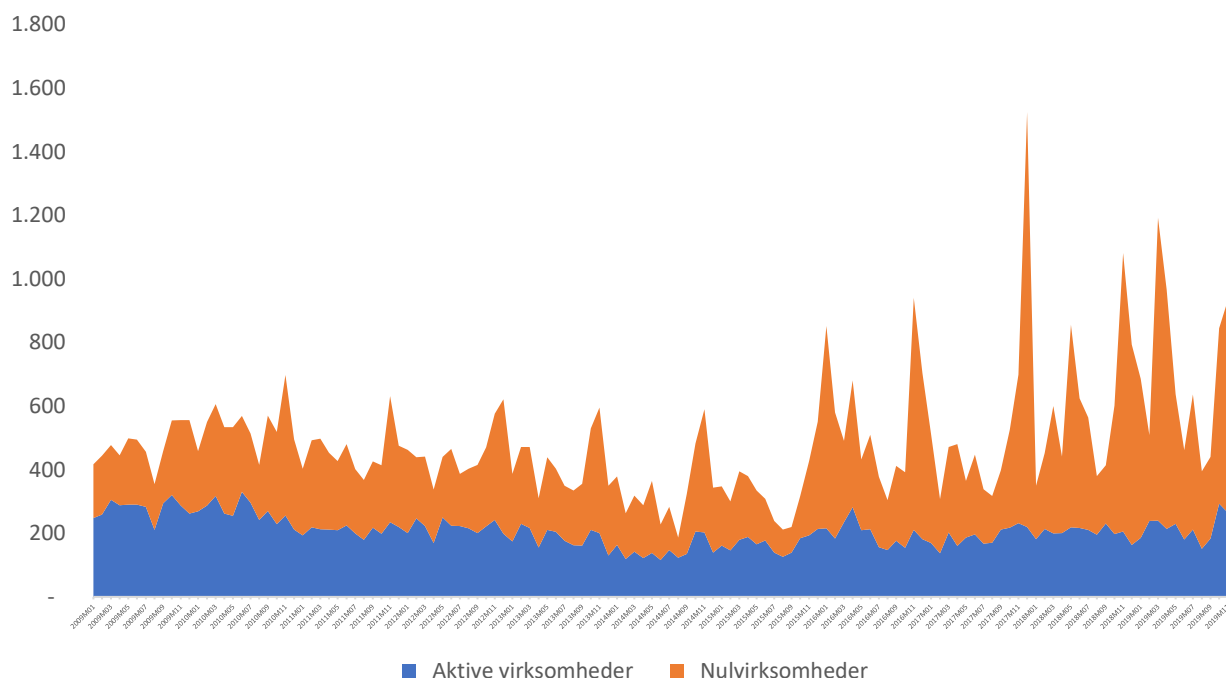
Den voldsomme stigning fra 2015 og frem kan tilskrives to faktorer. Dels, at der grundet problemer med SKATS gældsinddrivning gennem flere år havde ophobet sig en konkurspuddel, som der langt om længe blev prikket hul på, og dels, at der blev indført to nye ejerformer, hvor af særligt den ene, Iværksætterselskab (IVS), resulterede i, at mange selvskaber blev oprettet, men henstod tomme eller med begrænset økonomisk aktivitet i form af omsætning eller beskæftigelse, hvilket i mange tilfælde har medført tvangsopløsning af selskabet.

Det er altså i høj grad inaktive virksomheder, der ligger til grunde for den voldsomme udvikling i konkurstallet, hvilket er den altoverskyggende grund til, at konkurstallet ikke uden videre kan benyttes som et mål for samfundsøkonomiens udvikling. Det er derfor nødvendigt at skelne mellem aktive virksomheder, der går konkurs og de inaktive virksomheder – de såkaldte nulvirksomheder.

En nulvirksomhed defineres som en virksomhed uden beskæftigelse og en omsætning på mindre end en million kroner i året op til konkursen. Aktive virksomheder er så alle andre virksomheder. Du kan læse mere om denne problematik i eStatistik's vidensbank. (<https://estatistik.dk/vidensbank/konkursstatistik/>)

Figur 2 viser fordelingen af aktive virksomheder, der går konkurs og nulvirksomheder i perioden 2009 til 2019.

Figur 2. Konkurser i Danmark, opdelt på hhv. aktive virksomheder og nulvirksomheder, 2009M1-2019M12

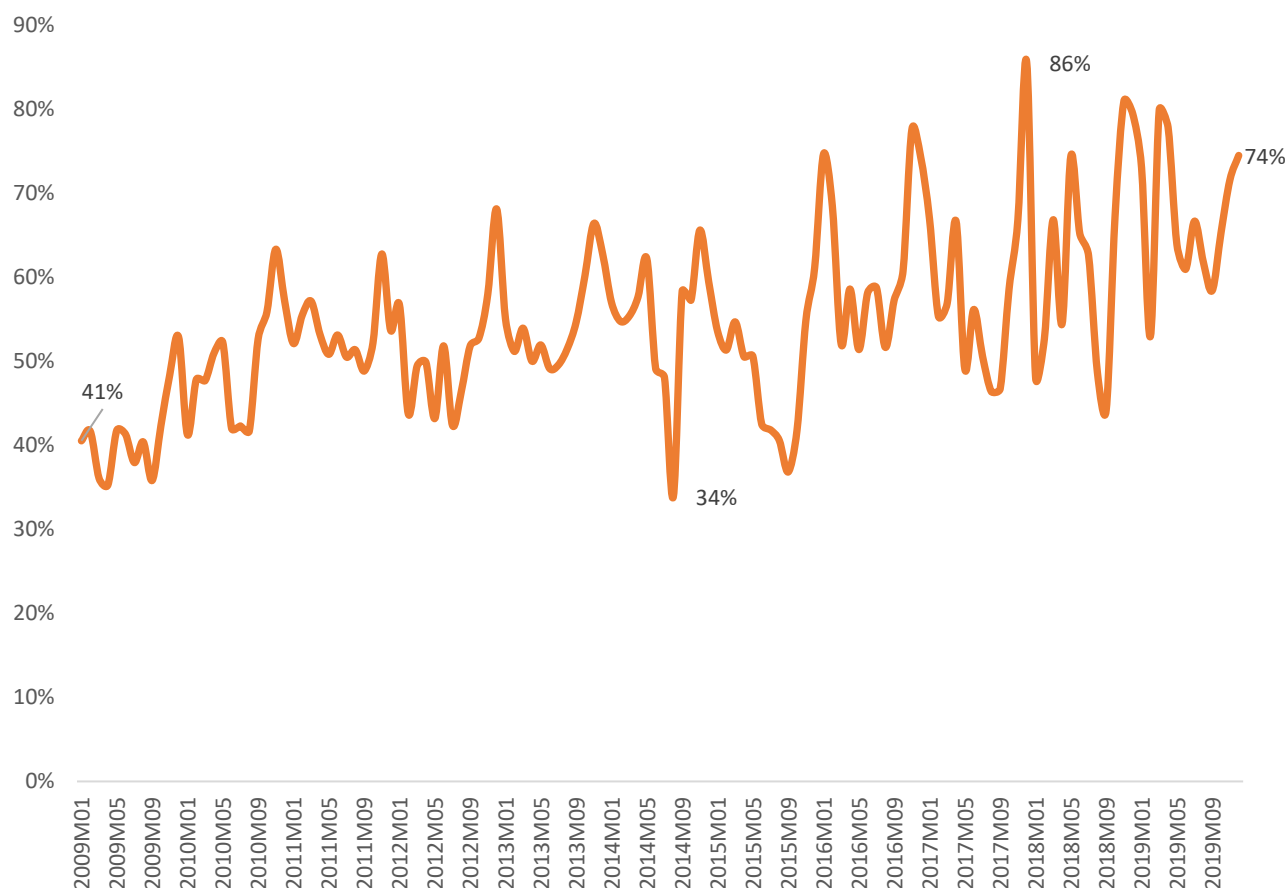
Kilde: Danmarks Statistik konkursstatistik KONK3

Som det fremgår af figuren, ligger antallet af aktive virksomheder, der går konkurs ret stabilt omkring 200 konkurser i måneden, hvorimod de store udsving i det samlede antal konkurser i høj grad skal tilskrives nulvirksomhederne. I december 2019 var der i alt 776 konkurser, hvoraf 198 var i aktive virksomheder, og 578 var i nulvirksomheder.

I december 2017 var der hele 1.304 konkurser i nulvirksomheder, hvilket nok kan tilskrives tvangslukninger af iværksætterselskaber. Ifølge Danmarks Statistik (<https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=29910>) udgjorde 31 procent af de 8.474 konkurser i 2019 aktive virksomheder, mens 69 procent af konkurserne var nulvirksomheder. Det svarer til 5.884 nulvirksomheder. Halvdelen af disse var iværksætterselskaber, og ser man på alle konkurser, aktive og nulvirksomheder, så var en tredjedel af de 8.474 konkurser i 2019 iværksætterselskaber.

Figur 3 viser, hvordan nulvirksomhedernes andel af det samlede antal konkurser har udviklet sig måned for måned i perioden 2009 til 2019.

Figur 3. Nulvirksomheders relative andel af samtlige konkurser, 2009M1-2019M12

Kilde: Danmarks Statistik konkursstatistik KONK3

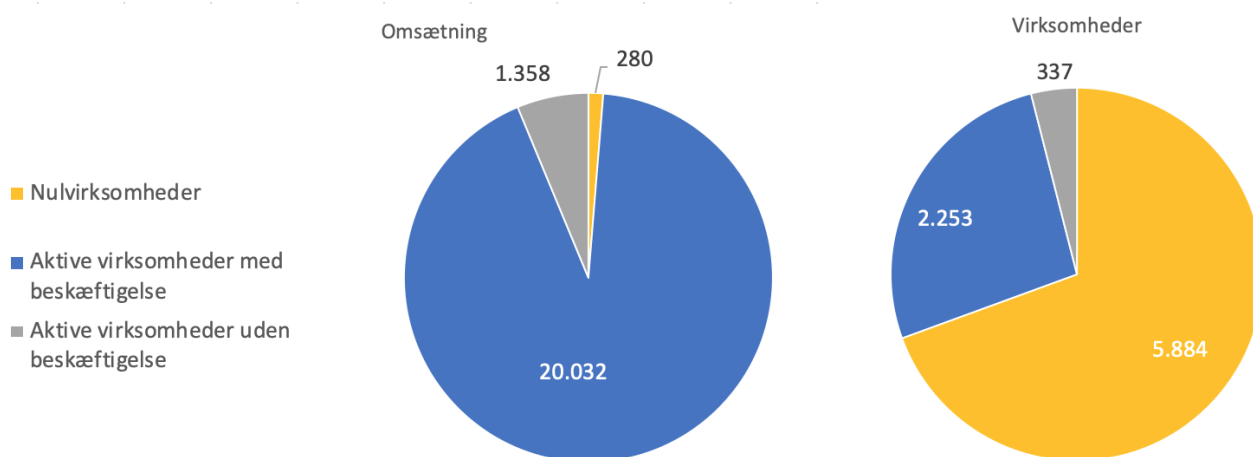
Af figuren fremgår det, hvordan nulvirksomheder fylder mere og mere i konkursbilledet, men et sted, hvor de fylder forsvindende lidt, er i konkursramte virksomheders omsætning i året op til konkursen. Samlet set var der en omsætning på 21,7 milliarder kroner i de 8.474 virksomheder, der gik

konkurs i 2019. Men blot 280 millioner kroner, eller 1,3 procent, lå i nulvirksomhederne. Det viser Figur 4.

Ikke overraskende finder man langt størstedelen af omsætningen i de aktive virksomheder med beskæftigelse, der gik konkurs i 2019. De omsatte for lidt over 20 milliarder kroner, mens de aktive virksomheder uden beskæftigelse omsatte for i underkanten af 1,4 milliarder kroner.

Figuren viser også virksomhedsfordelingen, og her dominerer nulvirksomheder voldsomt. De står for 69,4 procent af det samlede antal virksomheder, mens aktive virksomheder med beskæftigelse udgør lidt mere end en fjerdedel.

Figur 4. Omsætning i konkursramte virksomheder (mio. kr.) og antal konkurser opgjort på virksomhedstype, 2019

Kilde: Danmarks Statistik konkursstatistik KONK3

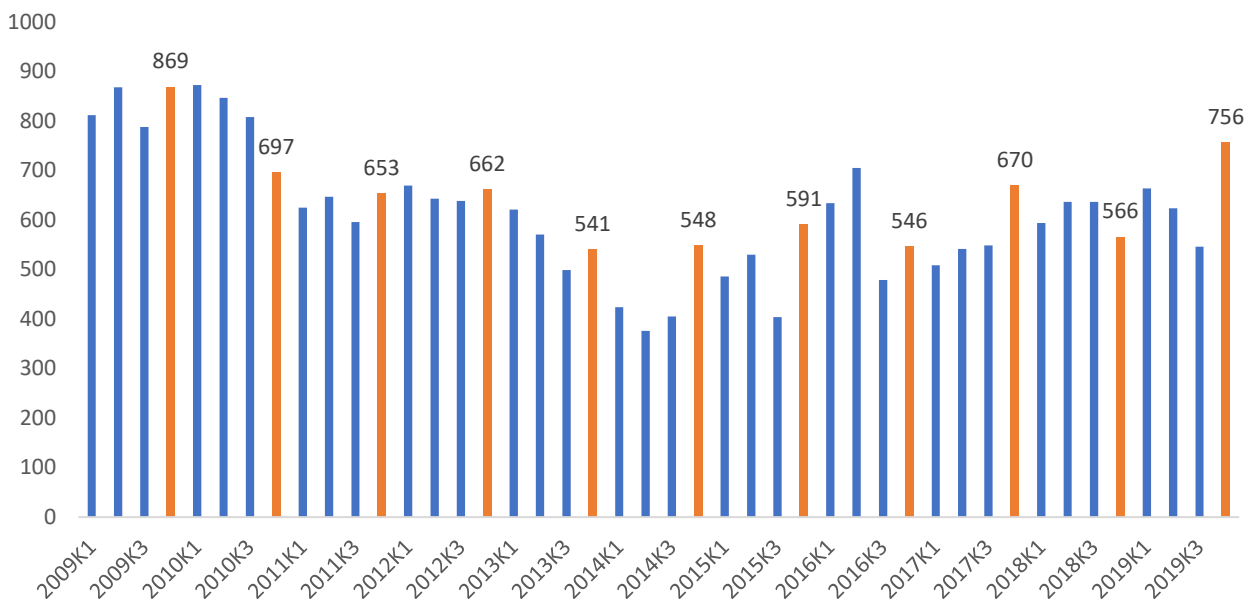
Kigger man på den gennemsnitlige omsætning i konkursvirksomhederne er der også store forskelle. Nulvirksomhederne omsatte i gennemsnit i året op til konkursen for 47.570 kroner, mens de aktive virksomheder med beskæftigelse omsatte for knap 8,9 millioner kroner i gennemsnit. Aktive virksomheder uden beskæftigelse havde i gennemsnit en omsætning på 4 millioner kroner.

Nu gik det lige så godt...

Koncentrerer man sig udelukkende om de aktive virksomheder, der går konkurs, ser udviklingen knap så drabelig ud. Og så alligevel. Efter et roligt konkursår, hvor antallet af aktive konkurser lå på samme niveau som i 2018 i de første tre kvartaler, bød fjerde kvartal i 2019 faktisk på det højeste antal aktive virksomhedskonkurser siden tredje kvartal 2010, hvor efterdønninger fra finanskrisen stadig kunne mærkes. Det betyder samtidigt, at kun fjerde kvartal 2009 har haft et højere antal aktive virksomhedskonkurser, når vi ser på årets sidste tre måneder. Det må siges at være en foruroligende udvikling.

756 aktive virksomheder gik konkurs i de sidste tre måneder af 2019. Til sammenligning gik 566 virksomheder konkurs i sidste kvartal 2018. Konkurstallet er dermed steget med 33,5 procent. Det kan ses af Figur 5.

Figur 5. Aktive virksomhedskonkurser fordelt på kvartaler, 2009K1-2019K4

Kilde: Danmarks Statistik konkursstatistik KONK3

Branchefordelingen af konkurser i fjerde kvartal 2019 viser, at stigningen i forhold til fjerde kvartal 2018 er foregået over en bred kam. Alle brancher, på nær 'Landbrug mv.' og 'Engroshandel' har oplevet en stigning i antallet af konkurser. 'Bygge og anlæg' samt 'Transport' er de brancher, det er gået hårdest ud over med henholdsvis 44 og 42 flere konkurser. I byggesektoren er det en vækst på 36,4 procent, mens transportbranchen har mere end dobbelt så mange konkurser i fjerde kvartal 2019 end samme kvartal 2018. En stigning på hele 120 procent.

Tallene kan ses af Tabel 1.

Tabel 1. Udvikling i aktive virksomhedskonkurser, fordelt på branche, 2018K4 og 2019K4

	2018K4	2019K4	Vækst	I pct.
Alle brancher	566	756	190	33,6%
Landbrug mv.	35	25	-10	-28,6%
Industri mv.	37	43	6	16,2%
Bygge og anlæg	121	165	44	36,4%
Handel med biler	14	32	18	128,6%
Engroshandel	43	41	-2	-4,7%
Detailhandel	70	86	16	22,9%
Transport	35	77	42	120,0%
Hoteller og restauranter	59	81	22	37,3%
Information og kommunikation	25	36	11	44,0%
Finansiering, ejendomme mv.	17	18	1	5,9%
Erhvervsservice	84	111	27	32,1%
Sundhed, kultur, fritid mv.	26	41	15	57,7%

Kilde: Specialkørsel af Danmarks Statistik konkursstatistik ESTAT13. Beregninger foretaget af eStatistik

Tabel 2 viser branchefordelingen for hele året. Som nævnt var der 2.590 aktive virksomhedskonkurser i 2019, hvilket er 156 flere end i 2018. Det er en vækst på 6,4 procent. Kigger vi længere tilbage og ser på udviklingen i perioden 2009 til 2019, så var der 747 færre konkurser i 2019 end i 2009. Endnu en tyk streg under, at det rekordhøje antal samlede konkurser i 2019 på 8.474 skyldes væksten i nulvirksomheder, der erklæres konkurs.

I 2019 finder vi flest aktive virksomhedskonkurser indenfor 'Bygge og anlæg' med 484 fordelt på hele året. På trods af det drabelige fjerde kvartal for bygge- og anlægssektoren, så er det faktisk lidt færre end i 2018. Og mange færre end i 2009.

'Handel med biler' tegner sig for den største vækst i antal konkurser, om end fra et forholdsvist lavt udgangspunkt. Branchen er gået fra 50 konkurser i 2018 til 82 i 2019, hvilket svarer til en vækst 64 procent.

Ser vi på den tiårige periode fra 2009 til 2019, har der som nævnt været et stort fald i antallet af konkurser. Dette fald var på 22,4 procent. Branchefordelingen viser, at alle brancher med undtagelse af 'Landbrug mv.' og 'Hoteller og restauranter' har færre konkurser i 2019 end i 2009.

Tabel 2. Udvikling i antal aktive virksomhedskonkurser fordelt på brancher, 2009-2019

				Vækst 2018-2019		Vækst 2009-2019	
	2009	2018	2019	Absolut	Procent	Absolut	Procent
Alle brancher	3.337	2.434	2.590	156	6,4%	-747	-22,4%
Landbrug mv.	51	130	122	-8	-6,2%	71	139,2%
Industri mv.	347	172	198	26	15,1%	-149	-42,9%
Bygge og anlæg	735	503	484	-19	-3,8%	-251	-34,1%
Handel med biler	95	50	82	32	64,0%	-13	-13,7%
Engroshandel	327	170	189	19	11,2%	-138	-42,2%
Detailhandel	400	293	316	23	7,8%	-84	-21,0%
Transport	234	153	209	56	36,6%	-25	-10,7%
Hoteller og restauranter	217	256	263	7	2,7%	46	21,2%
Information og kommunikation	140	114	99	-15	-13,2%	-41	-29,3%
Finansiering, ejendomme mv.	174	68	65	-3	-4,4%	-109	-62,6%
Erhvervsservice	445	373	398	25	6,7%	-47	-10,6%
Sundhed, kultur, fritid mv.	172	152	165	13	8,6%	-7	-4,1%

Kilde: Specialkørsel af Danmarks Statistik konkursstatistik ESTAT13. Beregninger foretaget af eStatistik

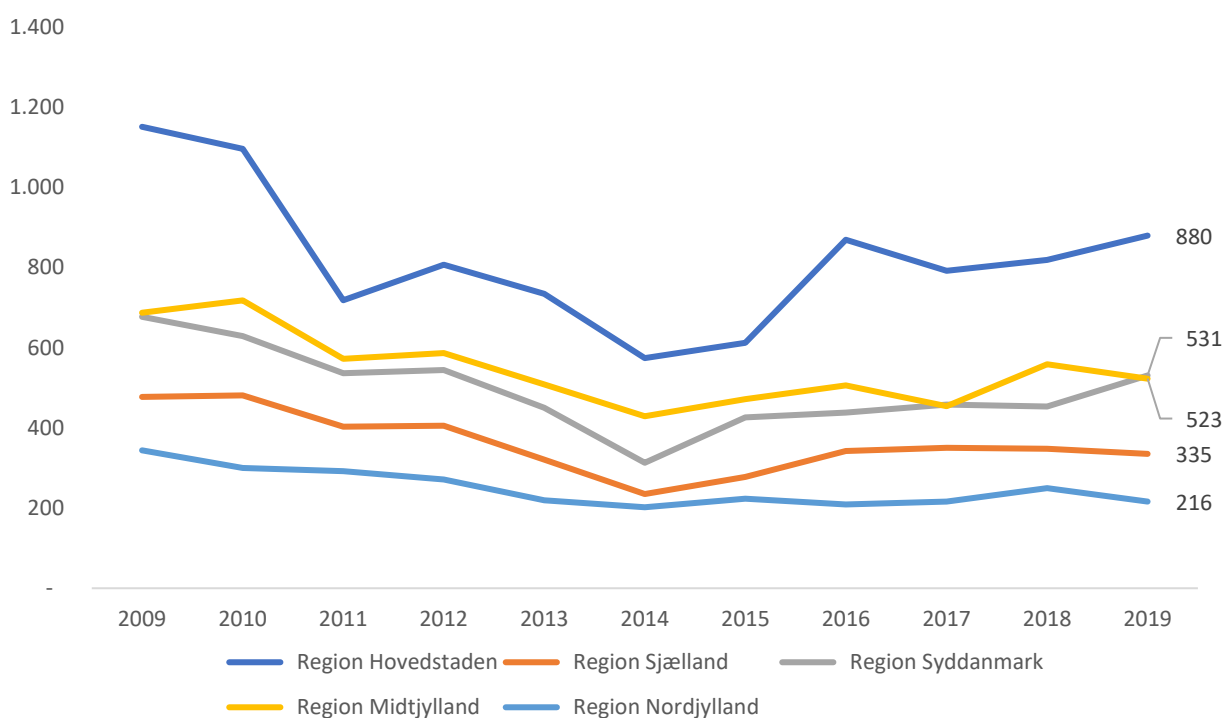
Konkursvækst i Region Hovedstaden og Region Syddanmark

Den geografiske fordeling af konkurser viser, at de fleste konkurser sker i Region Hovedstaden, hvilket ikke er så overraskende virksomheds- og befolkningsdemografien taget i betragtning. 880 aktive virksomhedskonkurser noterede regionen sig for, hvilket er stigning på 7,5 procent i forhold til 2018. Det er dog stadig et godt stykke under niveauet fra 2009.

Region Syddanmark sniger sig, med 531 konkurser lige nøjagtigt ind som regionen med det næsthøjeste konkurser i 2019. Det er dog kun 8 flere end Region Midtjylland. Region Syddanmark er samtidig den region med størst vækst i antallet af konkurser med 17,2 procent vækst. Det var altså nok til at overhale Region Midtjylland, der ellers har ligget på ret konstant højere konkursniveau gennem årene, som Figur 6 viser.

Region Midtjylland havde 6,4 procent færre konkurser i 2019 sammenlignet med 2018. Region Sjælland har oplevet et lidt mindre fald på 3,7 procent, mens Region Nordjylland havde 13,6 procent færre konkurser.

Figur 6. Aktive virksomhedskonkurser, fordelt på regioner, 2009-2018

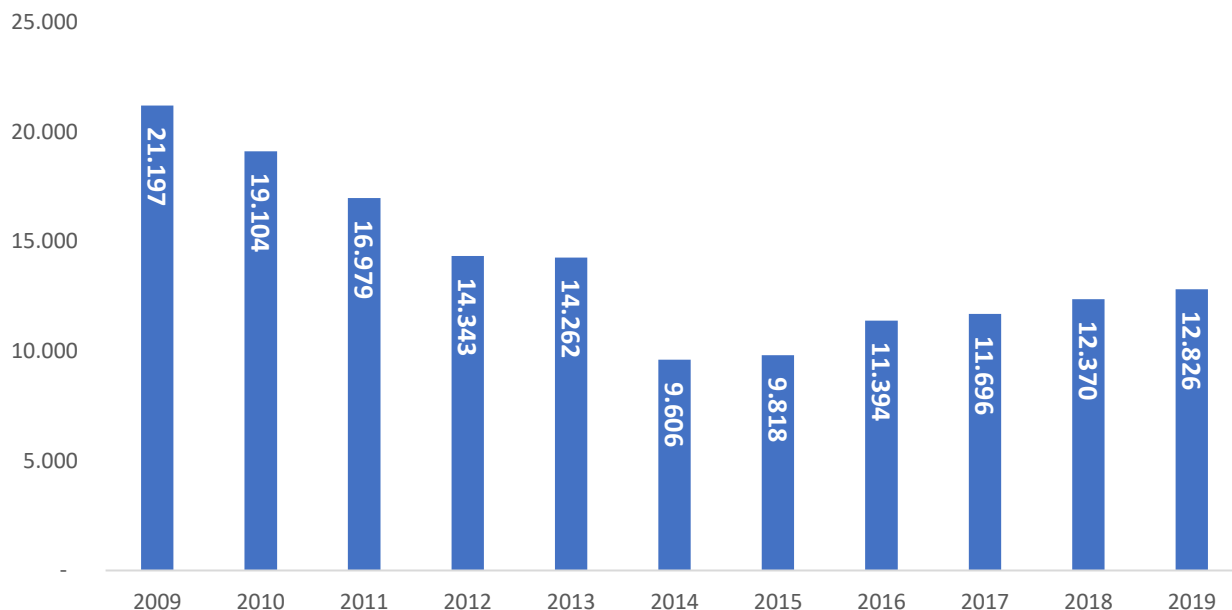
Kilde: Specialkørsel af Danmarks Statistik ESTAT14. Beregninger foretaget af eStatistik

Svag stigning i antallet af tabte job – men hvor mange forsvandt der reelt?

I modsætning til konkurser i nulvirksomheder, så er konkurser i aktive virksomheder forbundet med tabte job. I 2019 steg antallet af tabte job til 12.826 fra 12.370 i 2018. Det er en stigning på 3,7 procent. Som tidligere nævnt steg antallet af konkurser med 6,4 procent, hvilket viser at, at 2019's konkursramte virksomheder havde færre beskæftiget, end tilfældet var i 2018. Dette til trods for at en enkelt konkurs i november måned ifølge Danmarks Statistik alene tegnede sig for 566 tabte job.

Figur 7 viser udviklingen i jobtabet i forbindelse med konkurser. Jobtabet er stadig langt under niveauet for ti år siden, hvor det var 39 procent højere. De seneste år har der været en moderat vækst i tabte job i forbindelse med aktive virksomhedskonkurser.

Figur 7. Jobtab som følge af konkurser, 2009-2019

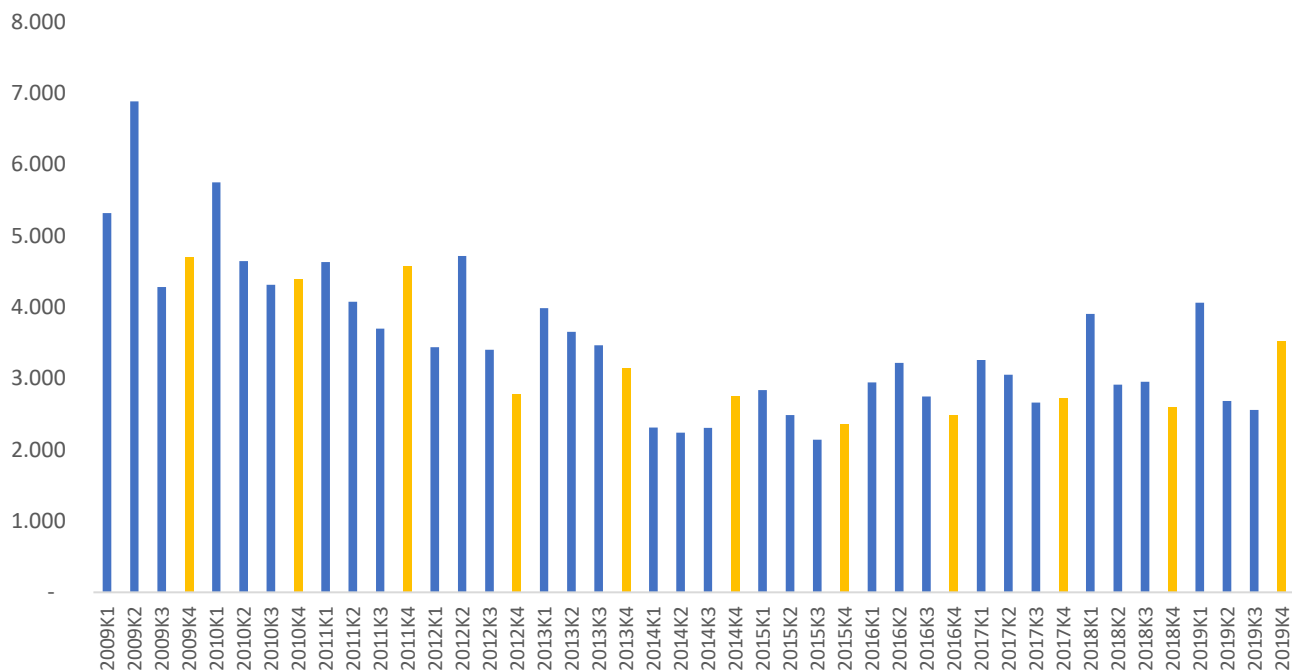
Kilde: Danmarks Statistik KONK3

Kigger man på, hvordan jobtabet fordeler sig over året, vil man opleve store udsving. Det kan ses af Figur 8. Udsvingene kan have flere forklaringer. Dels kan der være noget sæsonbetonet, som gør, at eksempelvis flere virksomheder indenfor bygge- og anlægssektoren drejer nøglen om i første kvartal, hvor vejret kan være en begrænsende faktor for forretningen. Og dels har store virksomheder, der går konkurs en stor indflydelse på jobtabet. Eksempelvis gik virksomheden Tvilum Møbler konkurs i februar 2018, hvilket afspejler sig i jobtabet for første kvartal 2018. Eller Top-Toy, der drev legetøjskæden Fætter BR, i første kvartal 2019. Og senest da det engelske rejseselskab Thomas Cook gik bankerot og tog danske Spies med sig i faldet. Her blev der indsendt konkursdekret i oktober 2019, hvorfor jobtabet findes i fjerde kvartal.

Alle tre virksomheder er dog gode eksempler på, at jobtabstallet nok er korrekt, men ikke tager højde for, når virksomheder videreføres efter konkursen med nye ejere. 504 ud af 700 job ved Tvilum Møbler blev reddet. Salling Group købte Fætter BR, og genansatte en del af kædens medarbejdere. Spies var i modsætning til deres engelske moderselskab en overskudsforretning, og var således hurtigt på vingerne igen med en ny ejer bag roret. Det indgår ikke i konkursstatistikernes jobtabstal.

Med to så store konkurser som Top-Toy og Spies i mente, er det langt sikkert, at det reelle jobtab i 2019 rent faktisk er højere end niveauet fra året før, da mange er blevet genansat. Det er dog svært at sige nøjagtig uden at vide, hvor mange genansættelser der finder sted i de enkelte år. Betydningen af konkurser har det desuden med at brede sig som ringe i vandet, og kan have konsekvenser for såvel underleverandører og kunder.

Figur 8. Jobtab som følge af konkurser, 2009K1-2019K4

Kilde: Danmarks Statistik KONK3